

tarifs nākotnē par kanalizāciju

REMONT VMYATIN FOTO NO PEXELS.COM

<< "Latvijas ūdenssaimniecības un kanalizācijas asociācija ir aprēķinājusi – lai tikai no tarifiem nosegtu izmaksas, prasību izpildīšanai būtu nepieciešami 145 gadi," viņa atzīmē.

Eiropas Savienība tuvāko mēnešu laikā plāno pieņemt priekšlikumu direktīvai par komunālo notekūdeņu attīrīšanu, kas paredz jaunas prasības, kā arī siltumnīcefekta novēršanu un energoefektivitātes uzlabošanu. Pie centralizētajiem kanalizācijas tīkliem būs jāpieslēdzas visās blīvi apdzīvotās

vietās, kur iedzīvotāju skaits sasniedz tūkstoti. Pēc provizoriskiem aprēķiniem, tikai šīs vienas prasības izpildei nepieciešami 451 miljons eiro, norāda LPS padomniece.

"Par kādiem līdzekļiem segsim jauno prasību izpildi, ja ne tuvu nevaram nosegt esošās?" viņa vaicā. Pēc LPS aprēķiniem, patlaban vidēji vienā mājsaimniecībā cilvēki maksā par ūdeni un kanalizāciju 20–25 eiro mēnesī. Nākotnē saskaņā ar Latvijas Ūdensapgādes un kanalizācijas uzņēmumu asociācijas aprēķiniem tarifi varētu augt vismaz trīskārši. "Pasaules Banka ir aprēķinājusi, ka, ūdenssaimniecības tarifam tuvojoties 4% sliekšnim no mājsaimniecības kopējā maksājuma, maksātspēja ir apdraudēta. Pēc mūsu provizoriskiem aprēķiniem, maksātspēja būtu apdraudēta lielākajai daļai Latvijas teritorijas," brīdina S. Bērziņa.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM) informē, ka jaunajā direktīvā noteiktajām prasībām ir paredzēti dažādi sasniegšanas termiņi (pat līdz 2045. gadam), ņemot vērā, ka to izpildei būs vajadzīgi lieli ieguldījumi notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas infrastruktūrā. Lai izstrādātu labāko risinājumu jauno prasību izpildei, ministrija ir paredzējusi plāna izstrādē iesaistīt pašvaldības un ūdenssaimniecības nozari. "Tiks apzināti visi iespējamie finansējuma avoti, ne tikai tarifu paaugstināšana. Tomēr jāņem vērā, ka ūdenssaimniecības infrastruktūrai pieejamie ES fondu līdzekļi ar katru finanšu plānošanas periodu samazinās, līdz ar to nevaram prognozēt, vai arī pēc 2027. gada būs pieejams ES finansējums," ziņo VARAM.

Uz ES fondu līdzekļiem jauno tīklu izbūvei pilsētas dienvidrietumos, kur plānots dzīvojamais rajons, cer arī Liepājas pašvaldība. Varbūt būs jāņem aizdevums, pieļauj D. Jēriņš.▶

EKSPERTS

Ja neradīsies finansējums, tarifi krietni pieaugs

DIENAS
TĒMA

Intervija ar SIA "Liepājas ūdens" valdes priekšsēdētāju **ANDI DEJU**.

– Līdz pērnā gada nogalei visām mājsaimniecībām jābūt pieslēgtām centralizētajai kanalizācijai, ja vien tas ir iespējams. Taču dabā tas tā nav. Kāpēc?

– Esam apsekojuši un reģistrējuši visas decentralizētās kanalizācijas sistēmas (DKS). Mums to ir ļoti maz, citur valstī skaits ir tūkstošos. Uzskaiti sāka tāpēc, ka dažādos Eiropas Savienības projektos tika izbūvēti ūdensapgādes un kanalizācijas tīkli. Taču tobrīdējie likumi neizvirzīja noteikumus, kas uzliktu par pienākumu iedzīvotājiem pievienoties. Ūdensapgādes uzņēmumiem neļāva ierakstīt likumā, ka tas ir obligāti. Radās ideja, ka, uzskaitot DKS, varēsim apzināt situāciju un pēc tam pieņemt lēmumus, ko darīt tālāk.

– Ko vispār nozīmē DKS, un kādas tās mums ir?

– Parasta atejas bedre. DKS skaisti skan, bet šīs konstrukcijas nav hermētiskas. No tiem 113 objektiem ir desmit sausās tualetes un 13 hermētiskas tvertnes. Pārējās visas laiž gruntī. Tas nozīmē, ka piesārņo grunti ne tikai sev, bet arī kaimiņam. Šādas DKS privātmājās ir šur un tur pa visu pilsētu, nav koncentrējušās vienā rajonā. Šis nav jautājums, kuru var sakārtot dienas vai mēneša laikā. Diemžēl iemesli, kādēļ cilvēki nav pieslēgušies, ir dažnedažādi.

– Galvenais ir finanšu trūkums?

– Tas nav vienīgais. Tīkli pārsvārā ir pievilkti līdz žogam. Lielā daļa ir mājas, kas uzbūvētas

pēc Otrā pasaules kara un kurās nav paredzēts sanitārais mezgls. Podu vienkārši nav kur ielikt. Ja pārbūvētu māju, tad kanalizācijas pievilksanas izmaksas būtu nieks, salīdzinot ar to. Otra kategorija ir mājas, kurās mīt vecāki cilvēki, un viņi dzīvo tā, kā visu mūžu dzīvojuši. Gājām runāties ar visiem cilvēkiem, jo ar vēstuļu rakstīšanu neko nevar atrisināt. Viņi saka: "Nu, dēliņ, mēs visu mūžu esam kakājuši dārzā. Nāks jaunie, viņiem vajadzēs un viņi uztaisīs." Ir daudzas mājas, kas tiek sakārtotas uzreiz pēc īpašnieka maiņas.

– Tie taču ir pārkāpumi pret vidi, bet, šķiet, sodīts neviens nav?

– Tāds nebija mūsu mērķis. Instrumenti mums ir doti – varam sagatavot dokumentus, bet paši sodīt nevaram, to dara pašvaldības policija. Taču pagaidām pa tādu ceļu negrasāmie iet, turpinām ar cilvēkiem runāt, lai viņi saprot, ka dara pāri ne tikai savai, bet arī kaimiņu zemītei. Viena lieta ir laukos, kur kilometriem apkārt neviens nedzīvo, tomēr pilsētā tā darīt nedrīkst. Ja visu skalo gruntī, tad labi ir tīkmēr, kamēr viss ir labi, kamēr no akas nesaķer kādu slimību... Mērķis ir izglītēt par vides piesārņošanu un visus pievienot tīkliem.

– Liepājas pašvaldība vairākās jomās palīdz iedzīvotājiem ar līdzfinansējumu. Vai nevarētu atbalstīt arī pieslēgšanos kanalizācijas tīkliem?

– Man šķiet, šis gadījums ar 113 gabaliem nav tas, kur būtu nepieciešams līdzfinansēt. Jo sākums, kā jau teicu, ir māju remonts, kur pašvaldība nevar ieguldīt. Nedomāju, ka DKS skaits

samazinātos, ja būtu pieejams finansējums. Nav jēgas atvilkt cauruli līdz mājai, ja sienai otrā pusē nekā nav.

– Vai jūs arī bažījaties, ka jaunās ES prasības sadārdzinās iedzīvotājiem ūdenssaimniecības pakalpojumus?

– Tās ir ļoti pamatotas bažas. Prasības pieaugs, un nav redzams, no kurienes varētu rasties finansējums. Mums būs jātaisa dažnedažādas jaunas analīzes gan dzeramajam ūdenim, gan notekūdeņiem. Būs obligātas analīzes, ko Latvijā nemaz neveic, jāsūta uz ārzemēm. Iedomājieties, cik tas maksās. Ja neradīsies finansējums, par ko runājam visās institūcijās, tad tarifi noteikti pieaugs diezgan krietni, jo cita ceļa jau nav. Latvijā viens miljards ir ieguldīts ūdensapgādes sistēmā, bet tas ir nepilnīgi, lai atjaunotu visu sistēmu. Mazpilsētās vajadzīgi milzīgi ieguldījumi, bet sava izmēra dēļ tās nevar pretendēt ne uz ko. Liepājā plānotajā jaunajā rajonā Dienvidrietumos ir jāvelk ūdensvads un kanalizācija, tur ir miljoni jāiegulda. Mūsu tarifos nav paredzēta jaunu tīklu būvniecība, tikai esošo uzturēšana.

– Kāpēc "Liepājas ūdens" nemost ūdens brīvkrānus? Iedzīvotājus tas uztrauc.

– Kādreiz Liepājā bija pāri par 140 brīvkrānu, jo ne tuvu visās mājās bija ūdensvads. Iedzīvotāji ņēma pilsētas ūdensvada ūdeni ar spaiņiem saimnieciskajām vajadzībām, ne jau padzerties. Šobrīd 5735 objektos ir iekšā ūdens, attāluma dēļ no tīkliem pieslēgt neiespējami tikai 13 privātmājas. Brīvkrāni zaudējuši jēgu, tos lieto tikai tie, kas brauc uz dārziņiem un mašīnās ved līdzībam ūdeni. Tas nav mūsu mērķis, tāpēc brīvkrānus no ielām noņemam, jo tie ir iespējams piesārņojuma avots, nevaram tur nodrošināt ūdens kvalitāti. Ar drošību tiem nav nekāda sakara, jo vairāk apdraudēts ir tas, kas atrodas brīvā dabā, nevis iekšā mājā. Vietā Liepājā nāks četri brīvkrāni ar citu jēgu – kur cilvēki var padzerties un uzpildīt sev pudeli. Un jādodom arī par publiskām iekštelpām, kuru īpašniekiem jābūt morālai atbildībai, lai apmeklētāji varētu par brīvu padzerties krāna ūdeni.▶

UZZIŅAI

DKS LIEPĀJĀ

- 2018. gadā – 259 adresēs.
- Līdz 2023. gada 31. decembrim ir parakstīti 146 līgumi par pieslēgšanos centralizētās kanalizācijas sistēmai.
- 2024. gada 1. janvārī DKS lieto 113 adresēs, no kurām 18 nodrošina normatīvo aktu prasības, bet 95 adresēs ir konstatējami pārkāpumi.
- Pilsētā ir 5735 "Liepājas ūdens" klienti, no kuriem 205 ir iespējas pieslēgties centralizētajai kanalizācijai. No tiem 86 ir jaunbūves vai sagruvušas mājas, kuru DKS nelieto.
- Ūdensapgādei vēl nav pieslēgušies 148 adresēs.

AVOTS: "LIEPĀJAS ŪDENS"